

17. listopadu 1917 o projednání pozůstalosti Magdaleny Š-ové tvoří jeden celek, z něhož nelze část, která jest pro přejímatele břemenem, prohlásiti za neplatnou a ostatní části poskytující mu výhody ponechatí nedotčeny. Již z tohoto důvodu byla právem zamítnuta žaloba, která se domáhá neplatnosti jen části pro žalobce nepříznivé. Rozhodnutí takové plně hovoří základní zásadě zrcadlící se v §§ 877, 921 a 1447 obč. zák., dle níž má se, nedojde-li k splnění smlouvy, státi takové vypořádání mezi stranami, by jedna neměla prospěchu ze škody druhé strany. Za tohoto stavu věci jsou pro spor nezávažny úvahy dovolatelovy, že při pravé fideikomisární substituci jde o právo dědické z osoby prvního zůstavitele, že v souzeném případě týká se omezení celé usedlosti, ač do pozůstalosti patřila jen polovice, dále že postup má se státi za úplatu ciferně neurčenou a že v knize pozemkové jest omezení vlastnického práva nepřesně pojmenováno. Podotknouti jest, že při tomto zápisu jest výslovný poukaz na bod D III. odevzdací listiny, založené v opise ve sbírce listin, takže věcný obsah onoho omezení jest dle stavu knihovního jasný. Rovněž nezávažno jest pro tento spor, jak poznámka ona tíží žalobce a zda z ní v přítomné době nemají žalovaní prospěchu. Není tu vadnost řízení podle Šu 503 čís. 2 c. ř. s., spočívající v tom, že nebylo zjištěno, že poznámka ona skutečně tíží žalobce. Za tohoto stavu věci netřeba se též obíratí tím, zda pozůstalost Magdaleny Š-ové právem byla projednána dle citovaného zákona čís. 68 z. zák. a zda správným jest názor býv. nejvyššího soudu ve Vídni, který byl vysloven v rozhodnutí ze dne 5. května 1914, č. j. Rv II 449/14, otištěném v Právniku 1915 str. 722.

Čís. 6482.

Nájemce není oprávněn domáhat se vyklizení na třetí osobě, jež zasáhla neoprávněně do jeho nájemních práv, a jest žalobu jeho zamítnouti, třebaž žalovaný nevznesl námitku nedostatku oprávnění žalobce ku sporu.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1926, Rv I 1408/26.)

Manžel žalobkyně Bohumír L. měl v domě čp. 1018 najatý byt o pěti pokojích, kuchyni, alkovně a dvou předsíních. Do tohoto bytu přijal Bohumír L. za podnájemníka žalovaného a rozdělili si byt tak, že si Bohumír L. ponechal 3 pokoje, předsíň a část kuchyně. Bohumír L. přenechal dále 1 pokoj svému bratru Gustavu L-ovi jako podnájemníku. Gustav L. stravoval se po nějakou dobu před svým úmrtím u žalovaného a byl vchod z bytu Bohumíra L-a do pokoje Gustava L-a zatarasen a otevřen vchod do bytu žalovaného. Po smrti Bohumíra L-a před dubnem 1924 rozdělil správce domu čp. 1018 na žádost žalovaného za souhlasu žalobkyně byt Bohumíra L-a ve dva samostatné byty, stanovil pro každý byt zvláštní činži, při čemž pokoj Gustava L-a, který ještě byl živ, přidělen byl k bytu žalobkyně. Gustav L. napotom zemřel a, ježto žalovaný nechtěl vykliditi pokoj, obývaný dříve Gustavem L-em, žalovala

ho žalobkyně o vyklizení. Procesní soud první stolice uznal podle žaloby, odvolací soud žalobu zamítl. Důvody: Žalobkyně tvrdila v první stolici výslovně, že nájemníkem bytu v domě čp. 1018 sestávajícího ze tří pokojů, předsíně a části kuchyně, z něhož jednoho pokoje, o jehož vyklizení veden jest spor, užíval jako podnájemník zesnulý Gustav L., byla jediné ona; a na této skutečnosti založila žalobu o vyklizení pokoje, dříve Gustavem L-em obývaného, proti žalovanému, o němž tvrdí, že mu k užívání pokoje nepřísluší žádné právo. Strana žalující domáhá se dle toho ochrany tvrzeného práva nájemního proti třetí osobě do práv těch neoprávněně zasahující. Při posuzování oprávněnosti strany žalující dlužno poukázati na důvody rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 12. března 1925, čís. 4804 sb. n. s., v nichž doslovně jest uvedeno: »Nájemní smlouvou mezi žalobkyní a vlastníkem domu byl založen poměr právní, a to poměr obligační mezi těmito dvěma osobami. Při obligaci jest pouze určitá osoba, spolusmluvník, zavázána k plnění; jen tato může rušiti smluvní závazek, jen tato může býti oprávněným žalována, nikoliv osoba třetí, která není v poměru obligačním. Při smlouvě nájemní může nájemce petitorně žalovati jen pronajímatele, by ho nerušil ve smluvném užívání najaté věci (§ 1096 obč. zák.). Proti osobě třetí, která neprávem ruší jeho nájemní užívání nebo mu zadržuje najatou věc, nepřísluší nájemci petitorní žaloba. Nájemce může toliko na pronájemci požadovati, by mu poskytl nebo vrátil nájemné užívání věci, a pronájemce, je-li vlastníkem, může žalobou vlastnickou zapuditi neoprávněného uživatele a odevzdati pak věc v užívání nájemci (§ 366 obč. zák.)«. Z těchto důvodů, o jichž správnosti v souzeném případě nelze pochybovati, vychází jasně na jevo, že žalující strana nemůže proti žalované straně, o níž tvrdí, že jí odňala nájemné užívání jednoho z najatých pokojů, vystupovati žalobou petitorní na vyklizení. V tom směru jeví se býti námítka nesprávného právního posouzení plně odůvodněna. Žalobkyně není dle vývodů shora uvedených oprávněna domáhati se nájemního užívání na osobě jiné než na pronajímateli a žaloba její, směřující na vyklizení sporného pokoje proti osobě jiné, není tudíž po zákonu odůvodněna.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Po právní stránce posoudil odvolací soud věc správně a stačí dovolatelku odkázati na důvody napadeného rozsudku. K vývodům napadeného rozsudku, který se opírá o rozhodnutí čís. 2516 a 4804 sb. n. s., dlužno ještě podotknouti: Ti, kdož se snaží, přiznati nájemníku (pachtýři) přímou ochranu proti třetím, tedy přiznati mu žalobu quasipetitorní nebo quasinegatorní, hledí správnost svého názoru odůvodniti buď obdobným použitím §u 430 obč. zák., nebo prostě poukazem na praktičnost, nebo mluví o směsi věcných a obligačních prvků při nájmu (pachtu) nebo konečně používají zásady §u 442 obč. zák. při smlouvě nájemní (pachtovní). Ale jak Klang ve svém pojednání o právní ochraně nájem-

níků proti třetímu (uveřejněno v časopise Zentralblatt für die juristische Praxis 1926 str. 324 a násl.) podrobně dovozuje, již tato různost odůvodnění vzbuzuje pochyby o správnosti onoho názoru, který ostatně nemá ani podkladu v materiálních obč. zákoníku a kterýž vyvolán byl teprve poválečnými poměry, kdy nájemník za každou cenu chce si zachovati pronajatý mu byt. Správně v tomto pojednání poukázáno na to, že ani nouze bytová nemůže býti důvodem, by do celé výstavby občanského práva vnášen byl zmatek, který by nastati musil, kdyby v jednom případě byl obligačnímu poměru beze všeho zákonného podkladu přiznán věcný účinek. Dovolatelka vytýká, že prý žaloba byla odvolacím soudem zamítnuta z důvodu, který žalovaný nenamítal; žalovaný prý vznesl námitku nedostatku aktivní legitimace pouze v tom směru, že dovolatelka není ohledně sporného pokoje nájemkyní. Ale odvolací soud věc správně posoudil; jde tu o otázku čistě právní, zda totiž ze skutkového přednesu žalobního plyne nárok v žalobní prosbě uvedený, t. j. zda přednesem žalobním jest s hlediska hmotného práva žalobní nárok odůvodněn. Nejde tu tedy v podstatě o námitku nedostatku aktivní legitimace, ku které prý odvolací soud přihlížel z moci úřední a ne na námitku žalovaného. Právní stránku nároku žalobního i obran žalovaného posuzovati jest povolán soud (*iura novit curia*), a jestliže odvolatel (žalovaný) uplatňoval odvolací důvod nesprávného posouzení věci po právní stránce, směl odvolací soud přihlížeti k oněm právním normám tuzemského práva, podle kterého jest případ posouditi. I kdyby bylo mělo dojiti k vynesení rozsudku pro zmeškání žalované strany, bylo by žalobní nárok zamítnouti; tím spíše jest tak učiniti, když se žalovaný dostavil k jednání a navrhl zamítnutí žaloby.

Čís. 6483.

Ku povolení odkladu exekuce (§ 42 čís. 5 ex. ř.) stačí, že žaloba podle §u 37 ex. ř. byla podána, aniž lze zkoumati, zda jest opodstatněna čili nic.

Vnucenou správou pozemku vznikne třetí osobě (§ 37 ex. ř.) újma ve smyslu §u 44, první odstavec, ex. ř.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1926, R II 355/26.)

Na více pozemků dlužníkových byla vedena exekuce vnucenou správou. Žalobce domáhal se žalobou podle §u 37 ex. ř. vyloučení jednoho z oněch pozemků z exekuce a navrhl ohledně něho odklad exekuce. Soud první stolice povolil odklad podle návrhu, rekursní soud zamítl návrh na odklad.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu s tím, že se odklad povoluje proti složení jistoty 500 Kč navrhovatelem.